

## مقایسه ی توانایی حل مسئله در دانش آموزان ناتوان در یادگیری و دانش آموزان عادی سنین ۹-۱۱ سال شهرستان فسا در سال ۱۳۸۷

محمد مهاجرانی<sup>۳</sup>

لیلا فیروزی<sup>۲</sup>

محبوبه راستی پیشه<sup>۱</sup>

### چکیده

این پژوهش با هدف مقایسه ی توانایی حل مسئله در دانش آموزان ناتوان در یادگیری و دانش آموزان عادی صورت گرفت. نمونه آماری این پژوهش متشکل از ۳۴ دانش آموز می باشد که ۱۷ نفر آنها را دانش آموزان ناتوان در یادگیری تشکیل می دهد که از طریق نمونه گیری تصادفی انتخاب شده اند و ۱۷ نفر دیگر شامل دانش آموزان عادی می باشند که با گروه نمونه همتاسازی شده اند ابزار این پژوهش؛ معمای برج هانوی می باشد و تجزیه و تحلیل آماری فرضیه های پژوهش در چارچوب آزمون T همبسته انجام گردیده است. نتایج بدست آمده نشان داد که در هر دو مرحله (۴ و ۳ دیسک) این معما تفاوت معنی داری بین دو گروه وجود دارد و این می تواند حاکی از تفاوت در عملکرد ناحیه پیشانی مغز باشد.

کلید واژه ها : ناتوان در یادگیری ، حل مسئله

- 
- ۱- دانشجوی روان شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا، عضو باشگاه پژوهشگران جوان
  - ۲- دانشجوی روان شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا، عضو باشگاه پژوهشگران جوان
  - ۳- دانشجوی روان شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا، عضو باشگاه پژوهشگران جوان

## فهرست

مقدمه..... ۱

روش پژوهش..... ۴

جامعه آماری و روش نمونه گیری و نمونه..... ۴

ابزار جمع آوری اطلاعات..... ۵

روش تحلیل داده ها..... ۷

بحث و نتیجه گیری..... ۹

منابع و مآخذ..... ۱۲

انسان تقریباً همه چیز را « یاد می گیرد ». او یاد می گیرد حرکت کند ، راه برود ، گوش دهد ، بیندیشد سخن بگوید ، بخواند ، بنویسد ... آنگاه یاد می گیرد مفاهیم و مشاهدات خود را در ارتباط با هم طبقه بندی کند و نهایتاً به تمییز و تجرید ، استنتاج ، شناخت و تعمیم امور نائل شود . تفاوت آدمیان نیز از این دیدگاه به تفاوت میزان و چگونگی یادگیری آنها مربوط می شود . یادگیری ممکن است . بدون هیچ مشکلی حاصل شود یا بر عکس وجود پاره ای مشکلات سبب یاد نگرفتن یا اختلال در آن شود . با توجه به این موضوع مربیان و آموزگاران از دیر باز متوجه کودکانی بودند که در یادگیری مواد درسی دشواری داشتند و در پیشرفت تحصیلی به آن حدی که امید به حصول آن بود ، توفیق بدست نمی آورند و طی سالهای متمادی ، معمای کودکی که نمی توانستند یاد بگیرد ، مشغله فکری پژوهشگران بوده است . با این حال ، اولین قدم تحقیقی را در قلمرو نوین در اواخر سالهای ۱۹۳۰ و اوایل ۱۹۴۰ ، روان شناسی به نام ورنر<sup>۱</sup> و دستیارش اشتراوس که یک متخصص اعصاب و روان بود ، بر داشتند ( فریاری و رخشان ، ۱۳۷۱) . در سال ۱۹۶۰ اکثر مدارس دولتی آمریکا خدمات ویژه مربوط به آموزش و پرورش را برای دانش آموزان معلول دایر کردند . برنامه و خدمات برای عقب ماندگان ذهنی ، کودکان مبتلا به اختلالات هیجانی ، دیداری ، شنیداری و کلامی و دانش آموزانی که از نظر جسمی معلولیت داشتند گسترش یافت . با این حال گروهی از کودکان وجود داشتند که دارای مشکلات جدی در یادگیری بودند ، اما در هیچ کدام از طبقه بندیهای استثنایی جای نمی گرفتند . اکثر آنان هوش متوسط یا بالای متوسط داشتند و به نظر می رسید از نظر جسمی سالمند . نظریه های زیادی از سوی متخصصین علوم پزشکی و روان شناسی بری تبیین مشکلات این دانش آموزان ظهور کرد . تبیین آنها در برگیرنده آسیب مغزی ، معلولیت ادارکی ، نارسا خوانی ، اختلال عصب شناختی و تنبلی بود . در سال ۱۹۶۳ یک کنفرانس ملی در شیکاگو ی امریکا برگزار شد . در این کنفرانس ساموئل کرک<sup>۲</sup> اصطلاح نارسایی ویژه

یادگیری<sup>۱</sup> را معرفی کرد. معرفی این اصطلاح از سوی کرک و تشکیل این انجمن به مثابه آغاز رسمی حرکت به سوی شناخت دقیق اختلالات یادگیری مورد نظر بود. (خیر الدین و قرا ملک، ۱۳۸۰)

از بررسی تحقیقات و مطالعات پیشینان چنین بر می آید که زمانی کودکان با نارسائیهای یادگیری را در رده کودکان با آسیب مغزی طبقه بندی می کرده اند و زمانی دیگر آنان را کسانی با اشکالات خفیف مغزی می پنداشته اند. اما در تازه ترین مطالعات در این زمینه برای آنان اصطلاح «کودکان با نارسائیهای ویژه در یادگیری» گزیده شده است. کمیته مشترک ملی (NJCLD) ناتوانی های یادگیری را چنین تعریف می کند: ناتوانی های یادگیری اصطلاحی کلی است که به گروه نا متجانسی از اختلال ها اطلاق می شود که به شکل مشکلات عمده در فراگیری و به کارگیری توانای های گوش دادن، صحبت کردن، خواندن، نوشتن، استدلال یا محاسبات ریاضی آشکار می شود. این اختلال ها ذاتی هستند و فرض می شود که از اختلال کارکرد دستگاه عصبی مرکزی نشئت می گیرد و ممکن است در کنار ناتوانی های یادگیری اشکالاتی در خود نظم دهی رفتارها، ادارک اجتماعی وجود داشته باشد، اما این مسئله فی نفسه ناتوانی یادگیری به شمار نمی آید. و ناتوانی یادگیری ممکن است همراه با سایر عارضه های معلولیتی باشد. (برای مثال، نقص حسی، عقب ماندگی ذهنی، ...) یا با تأثیرات محیطی توأم باشد (نظیر تفاوت های فرهنگی، آموزش ناکافی، ...) اما نتیجه این عارضه ها یا تأثیرات نیست.

ناتوانی های یادگیری را می توان به دو طبقه بزرگ رشدی و درسی تقسیم بندی کرد. اجزای عمده ناتوانی یادگیری رشدی عبارتند از: نقص توجه و ادارک، اختلال های حافظه ای، نارسایی های خواندن، هجی کردن، نوشتن و حساب کردن (کاکاوند، ۱۳۸۵) به اعتقاد لرنر<sup>۲</sup> (۱۹۹۳) در اکثر موارد علت اختلالات یادگیری شناخته شده نیست. با این حال عوامل بی شماری به عنوان علل احتمالی مطرح شده است. مالین (۱۹۹۵) اظهار می کند، محققان تمایل به تمرکز بر روی سه

<sup>۲</sup> Learning disability

<sup>۴</sup> Lerner

محور را دارند : اختلالات ارثی ، اختلالات قبل و بعد از تولد که منجر به آسیب یا بیماری مغزی می شود و عوامل محیطی . مورد اول عوامل ژنتیکی نامیده می شود و مورد دوم تحت عنوان عوامل ارگانیکی و بیولوژیکی شناخته شده است ، هر چند در برخی مواقع تحت عنوان عوامل محیطی بررسی می شود . ( خیر الدین ، قرا ملکی ، ۱۳۸۰ )

ناتوان یادگیری و حل مسئله به عنوان تغییرهای مورد بررسی در این پژوهش در جریان برای استفاده از راهبردهای حل مسئله و برخورد علمی با این موضوع شماری از تحقیقات را به خود اختصاص داده است . آموزش حل مسئله مسئله به یادگیرندگان یکی از مهمترین اهداف دست اندرکاران آموزش و پرورش است . حل مسئله به عنوان مخرج مشترک میدانهای بسیار متفاوت ، فعالیتهای انسانی تفکری است که جهت آن به سوی مسئله خاصی است که متضمن تشکیل پاسخها و انتخاب پاسخهای محتمل است (سولسو ۱۳۷۱ به نقل از قاسمی ۱۳۸۱ ) حل مسئله یک شکل از فعالیتهای شناختی سطح بالا تر است مسئله زمانی رخ می دهد که بین حالت مطلوب (هدف) و حالت (اولیه) فاصله وجود داشته باشد . نقطه عطف در حل مساله جستجو در فضای مسئله به منظور حرکت از حالت اولیه به حالت هدف است . حل مسئله عبارت است از پیدا کردن مجموعه راه حلها برای غلبه بر موانع و رسیدن به حالت هدف است (نیول<sup>۱</sup> و سالیمون<sup>۲</sup> ، ۱۹۷۲؛ قاسمی ۱۳۸۱)

. علاوه بر این پژوهش ، پژوهشی در مورد مهارتهای اجتماعی دانش آموزان مبتلا به نارسایی های یادگیری و عادی صورت گرفته است ، یافته های این پژوهش نشان داده شده است که بین اسناد نیت دانش آموزان عادی و دانش آموزان مبتلا به نارسایی های یادگیری تفاوت آماری معنی داری وجود ندارد. در الگوهای حل مسائل اجتماعی ( پرخاشگری ، کناره گیری مسئله ، مسئله گشایی ) تفاوت از لحاظ آماری معنی دار است . در الگوی پرخاشگرانه پسران مبتلا نارسایی ویژه یادگیری ، در الگوی کناره گیری دختران مبتلا به نارسایی های ویژه و در الگوی مسئله گشایی پسران عادی

---

<sup>۰</sup> Newel  
<sup>۱</sup> Simon

بالاترین میانگین را بدست آورده اند از طرف دیگر بین رفتارهای اجتماعی دانش آموزان عادی و دانش آموزان مبتلا به نارسایی های ویژه یادگیری تفاوت آماری معنادار وجود دارد. در خود کار آمدی تصویری در دستیابی به اهداف اجتماعی نیز تفاوتها از لحاظ آماری نیز معنادار است ( جمشیدی ، سیف نراقی ، ۱۳۸۴).

پژوهشی دیگر در مورد تأثیر آموزش راهبردهای شناختی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی دارای ناتوانی های یادگیری در زمینه بیان نوشتاری صورت گرفته است . این پژوهش شامل دو فرضیه بوده است که فرضیه اول پژوهش در این مورد که آیا راهبردهای شناختی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارای اختلال یادگیری در زمینه بیان نوشتاری تأثیر دارد نتایج نشان می داد که بین گروه آزمایش و گواه از لحاظ نمره تفاضل پیش آزمون ، پیشرفت تحصیلی تفاوت معنی داری وجود دارد ، بنابراین فرضیه اول تأیید می گردد . در مورد فرضیه دوم پژوهش مبنی بر اینکه آیا تأثیر بدست آورده در ۲ جنس به یک اندازه است نتایج نشان داد که مداخله تأثیر یکسانی بر هر ۲ جنس (دختر و پسر) دارد و در نتیجه فرضیه دوم نیز تأیید گردید (نیازی. ۱۳۸۳).

### روش پژوهش

هدف از روش پژوهش علی – مقایسه ای یافتن علتهای احتمالی یک الگوی رفتاری است. بدین منظور آزمودنیهایی که دارای رفتار مورد مطالعه هستند با آزمودنیهایی که این رفتار در آنها مشاهده نمی شود، مقایسه می شود. در تحقیق حاضر داده های به دست آمده از دانش آموزان ناتوان در یادگیری و عادی از طریق روش آماری استنباطی T همبسته مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

### جامعه آماری و روش نمونه گیری و نمونه

پژوهش حاضر دارای دو جامعه آماری است :

۱. کلیه ی دانش آموزان ۹ تا ۱۱ ساله مبتلا به نارسائیهای ویژه یادگیری که به مراکز مربوطه در شهرستان فسا مراجعه می کنند و تعداد آنها ۴۵ نفر است که از این تعداد ۱۲ نفر پسر و

۳۳ نفر دختر است.

۲. کلیه ی دانش آموزان عادی پایه سوم تا پنجم ابتدایی شهرستان فسا در سال تحصیلی ۱۳۸۷.

نمونه ی مورد مطالعه در بر گیرنده دو گروه عادی و مبتلا به نارسائیهای ویژه یادگیری بود. در گزینش نمونه دانش آموزان مبتلا به نارسائیهای ویژه یادگیری از روش نمونه گیری تصادفی و در گزینش نمونه عادی از روش نمونه گیری جور شده استفاده شد. در مورد نمونه ی نخست تعداد ۱۷ دانش آموز ۹ تا ۱۱ ساله که به مرکز اختلالات یادگیری شهرستان فسا مراجعه می کردند انتخاب گردیده و در مطالعه حاضر شرکت داده شدند و در مورد نمونه بعدی تعداد ۱۷ دانش آموز دختر و پسر در مقطع سوم تا پنجم ابتدایی به شیوه ی نمونه گیری جور شده از مدارس ابتدایی شهرستان فسا انتخاب گردیدند که از نظر طبقه اقتصادی-اجتماعی و سن با دانش آموزان مبتلا به نارسائیهای ویژه یادگیری همتا شدند.

### ابزار جمع اوری اطلاعات

معمای برج هانوی (TOH)

این معما یکی از معروفترین و با سابقه ترین معماها در زمینه حل مساله است. معمای برج هانوی ترکیبی است از سه میله به طول تقریبی  $7/5$  سانتی متر که در یک ردیف بر روی یک صفحه ی مستطیل شکل در ابعاد  $20 \times 9$  سانتی متر نصب شده اند. تعدادی دیسک نیز بر روی این میله ها قرار می گیرد. کوچکترین دیسک قطری معادل  $3/5$  سانتی متر دارد و هر دیسک بزرگتر  $1/27$  سانتی متر در قطر از دیسک قبلی بزرگتر است. (قاسمی، ۱۳۸۱)

قائده حله این معما به این صورت است که فرد باید در حداقل حرکت ممکن تمام دیسکها را از میله اول به میله آخر (از میله ۱ به ۳) حرکت دهد به گونه ای که ترتیب اولیه دیسکها بر روی میله اول بر میله هدف نیز حفظ شود. در انجام این کار فرد باید مراقب باشد که در هر زمان فقط

یک دیسک را حرکت دهد و هرگز دیسک کو چکتر را زیر دیسک بزرگتر قرار ندهد. تعداد حرکات لازم برای حل این معما بستگی به تعداد دیسکها دارد و از طریق فرمول

$2^n - 1$  محاسبه می شود. متغیر وابسته در این آزمون عبارت است از یک نسبت دستیابی به حداقل حرکات که از تفریق کل حرکات انجام شده به وسیله آزمونی از حد اقل حرکات لازم برای حل آن مساله به دست می آید. متغیر وابسته در این مورد عبارت است از مدت زمان بین پایان ارائه دستور العمل تا اقدام اولین حرکت آزمودنی. نحوه اجرای این آزمون به این شرح بود که ابتدا آزمودنی ها از کلاس اصلی به محلی که برای آزمودن در هر مرکز در نظر گرفته شده بود فرا خوانده می شد و پس از صحبت‌های اولیه دستور العمل این آزمون برای آزمودنی توضیح داده می شد و بعد از او خواسته می شد توضیحات را به صورت شفاهی بیان کند و پس از آن به گفته می شد میتواند شروع کار کند. (همان منبع)

### روایی TOH

در پژوهش حاضر اقدام مستقیمی جهت ارزیابی روایی TOH صورت نگرفته و در این مورد تنها به ذکر شواهد پژوهش موجود در ادبیات تحقیق اکتفا شده است. بسیاری از پژوهشها پیرامون روایی TOH به عنوان اندازه ای از حل مساله با این پیش فرض شروع کرده اند که اولاً TOH اندازه ای از حل مساله است و ثانياً حل مساله از کار کردهای اصلی لب پیش فرونتال است. بسیاری از مطالعات انجام شده در حوزه روان شناسی فیزیولوژیک افزایش فعالیت در بخش پیش فرونتال و به ویژه در نیمکره چپ به هنگام حل مساله TOH را گزارش کرده اند.

روبینس (۱۹۹۸، به نقل از تانستال، ۱۹۹۹) در یک مطالعه تحلیل عاملی با مجموعه ای از آزمونهای روان عصب شناختی نشان داد که عملکرد بر روی TOH بر روی عامل برنامه ریزی بار می شود تانستال (۱۹۹۹) همچنین به مطالعاتی اشاره می کند که نشان دادند عملکرد بر روی این آزمون بیشتر با آسیب منطقه پیش فرونتال همراه است تا آسیب سایر مناطق. علاوه بر این ولش

و پنینگتون (۱۹۸۸) و ولش و همکاران (۱۹۹۱) نیز شواهدی ارائه کرده اند که نشانگر عملکرد متفاوت افراد دچار آسیب پیش فرونتال بر روی TOH است. یکی از مشکلات بررسی روایی این آزمون این است که اغلب مطالعات، تغییراتی در شکل اصلی آن ایجاد کرده اند. (قاسمی، ۱۳۸۱)

### اعتبار (پایایی) TOH

آنا ستازی و اوربینا (۱۹۹۷، به نقل از تانستال، ۱۹۹۹) با تبدیل کل راه حل این آزمون به یک سری سئوالات شفایی در مورد حرکات دیسکها، هماهنگی درونی پاسخ به این سئوالات را مورد ارزیابی قرار داده و الفای کرونباخ معادل ۰/۷۹ را برای این آزمون محاسبه کردند. زیلمر (۱۹۹۸، به نقل از تانستال، ۱۹۹۹) از طریق روش آزمون - آزمون مجدد ضریب ۰/۸۱ را برای این آزمون به دست آورد. هر چند در مطالعات دیگر شنورمن (به نقل از تانستال، ۱۹۹۹) ضریبی کمتر (۰/۷۰) را بدست آورد. به طور کلی مطالعات انجام شده در مورد پایایی این آزمون با استفاده از شیوه آزمون - آزمون مجدد ضریب پایایی در دامنه بین ۰/۲۵ تا ۰/۸۱ را نشان داده اند. (همان منبع)

### روش تحلیل داده ها

در این پژوهش داده های بدست آمده از دو گروه نمونه دانش آموزان ناتوان در یادگیری و عادی از طریق روش آماری استنباطی T همبسته مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. فرضیه اول: بین الگوی استفاده از راهبردهای حل مسئله در نسخه سه دیسک برج هانوی بین کودکان ناتوان یادگیری و عادی تفاوت وجود دارد.

جدول ۱: اطلاعات توصیفی مربوط به حل مسئله دانش آموزان (دختر و پسر) ناتوان یادگیری و عادی در نسخه سه دیسک .

درجه آزادی	حدود اطمینان	محاسبه شده t	rxy	$\bar{x}$	$\sum D^2$	$\sum D$	کودکان عادی	کودکان ناتوان یادگیری
۱۶	۱/۷۴	۱/۷۷	۰/۶۹	۸/۲۹	۲۱۸۲	۷۸	۱۷	۱۷

نتایج مندرج در جدول ۱ نشان می دهد که t محاسبه شده (۱/۷۷) مربوط به نسخه سه دیسک برج هانوی با درجه آزادی ۱۶ از t بحرانی (۱/۷۴) بزرگتر است . از این رو می توان گفت بین استفاده از راهبردهای حل مسئله کودکان ناتوان یادگیری و عادی تفاوت آماری وجود دارد .  
فرضیه دوم : بین الگوی استفاده از راهبردهای حل مسئله در نسخه چهارم دیسک برج هانوی بین کودکان ناتوان یادگیری و عادی تفاوت وجود دارد .

جدول ۲: اطلاعات توصیفی مربوط به حل مسئله دانش آموزان (دختر و پسر) ناتوان یادگیری و عادی در نسخه چهار دیسک

درجه آزادی	حدود اطمینان	محاسبه شده t	rxy	$\bar{x}$	$\sum D^2$	$\sum D$	کودکان عادی	کودکان ناتوان یادگیری
۱۶	۱/۷۴	۵/۷۴۵	۱/۸۷	۱۷/۱۱۵	۱۰۶۲	۳۴۷	۱۷	۱۷
			۰		۴			

نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می دهد که t محاسبه شده (۵/۷۵) مربوط به نسخه چهار دیسک برج هانوی با درجه آزادی ۱۶ از t بحرانی (۱/۷۴) بزرگتر است . از این رو می توان گفت بین استفاده از راهبردهای حل مسئله کودکان ناتوان یادگیری و عادی تفاوت آماری وجود دارد .

## بحث و نتیجه گیری

در این قسمت با عنایت به مسأله پژوهش تلاش شده نتایج بدست آمده را مورد بحث قرار داده و به تبیین یافته های پژوهش پرداخته شود . نتایج مقایسه دو گروه، ناتوان یادگیری و عادی نشان داد که دانش آموزان عادی ( دختر و پسر) در مقایسه با دانش آموزان ناتوان در یادگیری از توانایی حل مسأله بیشتری برخوردارند . بررسی فرضیه اول پژوهش حاکی از وجود تفاوت های معنی دار در عملکرد حل مسأله آزمودنی ها بر روی نسخه ی ۳ دیسکی از آزمون برج هانوی است . آزمون فرضیه دوم پژوهش نیز نشان دهنده میزان بالاتری از تفاوت معنی دار در عملکرد حل مسأله آزمودنی ها بر روی نسخه ی ۴ دیسکی TOH است . این تفاوت ها می تواند ناشی از آن باشد که دانش آموزان ناتوان در یادگیری از راهبردهای حل مسأله استفاده نمی کنند .

پژوهشگران زیادی بر این موضوع تاکید دارند که این تفاوت ها در استفاده از راهبردهای حل مساله دلیل نقص حافظه دانش آموزان ناتوان در یادگیری را توجیح می کند (هالا هان و کافمن ؛ ۱۹۹۴ ؛ کاکاوند ۱۳۸۵)

پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که یکی از دلایل عمده نقص کودکان ناتوان یادگیری در تکالیف مربوط به حافظه این است که بر عکس همتایان طبیعی خود از راهبردهای حل مساله استفاده نمی کنند . نقص در استفاده از راهبردهای حل مساله در تکالیف مربوط به حافظه گویای این است که کودکان ناتوان در یادگیری مشکلاتی در حوزه شناخت نیز دارند شناخت واژه ای گسترده است که تعداد از جنبه های متفاوت تفکر و حل مسأله را شامل می شود به عبارتی شناخت توانایی حل مساله و استفاده از راهبردهاست . دانش آموزان ناتوان در یادگیری اغلب تفکر سازمان نیافته ای دارند که به مشکلاتی در حوزه طرح ریزی و سازمان دهی در کارکردهای روزمره آنها منجر می شود .

(کاکاوند ، ۱۳۸۵)

در رویکرد عصب شناختی به نقش رشد قشر پیش فرونتال در این مورد توجه شده است . قشر پیش فرونتال حوزه ای از مغز است که با کارکردهای اجرایی به طور اعم و با حل مسأله به طور اخص در ارتباط است . سه منبع اصلی اطلاعات در این مورد عبارتند از : یافته های آ ناتومی عصبی ، مطالعات روانشناسی فیزیولوژیک و مشاهدات مربوط به ضایعات مغزی . دلایلی وجود دارد که پیش فرونتال مسئول اصلی کارکردهای سطوح بالاتر است . یافته های روان شناسی فیزیولوژیک نشان می دهد که این بخش در زمان حل مسأله فعال می شود . ثبت امواج مغزی در زمان حل مسأله نشانگر این فعالیت بوده است شواهدی نیز از شیوه های متعدد تحریک مغزی به دست آمده است . نهایتاً اینکه مطالعات نشان می دهند که آسیب به این منطقه از مغز با تخریب حل مسأله همراه بوده است . این یافته ها موقعیتهای گوناگون و با افراد دارای طیف وسیعی از آسیب پیش فرونتال تکرار شده است ( ولش<sup>۷</sup> و پنینگتون<sup>۸</sup> ، ۱۹۹۸ ، ولش و همکاران ، ۱۹۹۱ و تانستال ، ۱۹۹۹ ؛ قاسمی ، ۱۳۸۱ )

در حین اجرای آزمون کودکان ناتوان یادگیری بیشتر از کودکان عادی سعی در امتناع در ادامه ی حل مسأله داشتند و این امر می تواند ناشی از پایین بودن اعتماد به نفس این کودکان باشد که این پایین بودن اعتماد به نفس میتواند ارتباط مستقیمی با درماندگی آموخته شده آنها داشته باشد . با توجه به نیمرخ انگیزش مکان کنترل بیرونی و اسناد دهی منفی تعجب آور نیست که پژوهشگران کودکان ناتوان یادگیری را در خطر بیشتری از درماندگی آموخته شده بدانند . ( سلیگمن<sup>۹</sup> ، ۱۹۹۷ ؛ کاکاوند ، ۱۳۸۵ ) این گونه افراد می آموزند که هر قدر نیز که سخت تلاش کنند، باید انتظار شکست را داشته باشند بر پایه این احساس آنها انگیزه خود را از دست می دهند. کودکان ناتوان در یادگیری تلاش را کم ارزش شمرده باور دارند که هر قدر که تلاش نمایند در رسیدن به هدف به آنها کمک نخواهد کرد . آنها خود را در موقعیت تحصیلی درمانده می دانند . (کاکاوند ، ۱۳۸۵)

<sup>۷</sup> Welsh

<sup>۸</sup> Pennington

<sup>۹</sup> Seligman

علاوه بر این عوامل و وضعیت عاطفی نیز به نوبه خود می تواند عملکرد دانش آموزان را تحت تأثیر قرار دهد به گونه ای که دانش آموزان ناتوان یادگیری از نظر عاطفی در سطح پایین تر از متوسط قرار داشتند و نسبت به کودکان عادی از راهبردهای حل مسأله کمتر استفاده می کردند .

در نهایت از آنجا که در این پژوهش به دلیل مشکلات نمونه گیری ، گروه نمونه با محدوده سنی کم انتخاب شده است لذا ضروری است که در تحقیقات بعدی محدوده سنی کمی وسیعتر انتخاب شود و همچنین برای کسب نتایج کامل تر و تایید این نتایج باید از آزمونهای موازی با آزمون ToH استفاده شود و با نظارت بیشتر بر عملکرد دانش آموزان و نحوه آموزش به آنها سعی به بهبود عملکرد شان داشتند باشند .

منابع و مأخذ

- ۱- احدی ، حسن و کاکاوند ، علیرضا (۱۳۸۲) اختلال های یادگیری (از نظریه تا عمل ) تهران انتشارات ارسباران چاپ اول
- ۲- باباپور ، خیر الدین ، جلیل و صبحی قراملکی ، ناصر (۱۳۸۰) اختلال یادگیری رویکرد تشخیص و درمانی تهران انتشارات سروش چاپ اول .
- ۳- سیف نراقی ، مریم و نادری ، عزت الله ، (۱۳۸۱) ، نارساییهای ویژه در یادگیری ،(چگونگی تشخیص و روشهای بازپروری) باختر انتشارات مکیال چاپ دوم
- ۴- فریار ، اکبر و رخشان ، فریدون (۱۳۶۳) ناتوانی یادگیری تهران نشر میترا چاپ اول .
- ۵- قاسمی ، نوشاء (۱۳۸۱) بررسی روند رشد مهارتهای حل مسأله و راهبردهای فراشناخت در کودکان ۳ تا ۱۱ سال پایان نامه دریافت درجه دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات .
- ۶- کاکاوند ، علیرضا (۱۳۸۵) روان شناسی مرضی کودک ، تهران نشر ویرایش چاپ اول .
- ۷- لرنر ، ژانت ، ناتوانی یادگیری ، ترجمه عصمت دانش (۱۳۸۴) تهران دانشگاه شهید بهشتی .
- ۸- مک شین جی و داکرل جو تشخیص و درمان اشکالات یادگیری کودکان، مترجمان دکتر پرویز شریف درآمدی ، پریش نریمانی ، کامبیز کامکاری (۱۳۸۰) اصفهان انتشارات خوش نواز چاپ اول
- ۹- نیازی ، الیاس (۱۳۸۱) بررسی تأثیر آموزش راهبردهای شناختی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی دارای ناتوانی یادگیری در زمینه بیان نوشتاری پایان نامه کارشناسی ارشد ، دانشگاه تربیت معلم ، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی
- ۱۰- مجله پژوهش در حیطه کودکان استثنایی ۱۵ / سال پنجم شماره ۱ بهار ۱۳۸۴ / ۸۶ - ۶۹

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.  
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.